

POLITIKA VZDELÁVANIA DOSPELÝCH NA MIESTNEJ ÚROVNI – LEAP II

**ODPORÚČANIA
TÝKAJÚCE SA
POLITIKY**

Strategické cesty k udržateľnej, inkluzívnej a na vzdelávanie orientovanej samospráve

Dokument s odporúčaniami pre politiku je výsledkom projektu LEAP 2 – nie je to len zhrnutie zistení, ale strategický kompas pre samosprávy, ktoré sa pohybujú v zložitom prieniku oblastí – udržateľnosť, celoživotné vzdelávanie a úlohy a možnosti miestnej samosprávy. Odporúčania využívajú spoločné poznatky a praktické výzvy identifikované v priebehu projektu a pretavujú ich do súboru konkrétnych návrhov pre zástupcov samospráv.

Tento dokument, vychádzajúci z vízie „Učiacich sa miest“ a naliehavých požiadaviek zelenej transformácie, sa priamo zaoberá realitou malých a stredných miest a obcí – tých, ktoré často nesú zodpovednosť za poskytovanie verejných služieb a realizáciu politiky v oblasti vzdelávania, pričom tak robia s obmedzenými zdrojmi a v kontexte zložitých sociálno-ekonomických vzťahov.

Odporúčania vychádzajú priamo z praxe – z názorov pedagógov, predstaviteľov občianskej spoločnosti a pracovníkov samospráv zapojených do projektu LEAP 2 – a odrážajú skúsenosti partnerov, ktoré získali pri pilotnom testovaní materiálov pre mikro-vzdelávanie a analýze prípadových štúdií z vybraných Učiacich sa miest UNESCO.

Dokument sa zameriava na niekoľko kľúčových politických oblastí: vytváranie podmienok, aby miestne ekosystémy podporovali celoživotné vzdelávanie; podporu rozvoja kompetencií v oblasti ekológie a udržateľnosti u občanov aj úradníkov; posilňovanie komunitných vzdelávacích systémov; a podporu kultúry spolupráce a inovácie.

Tieto odporúčania sú jedinečné svojím dvojitým zameraním: na jednej strane podporujú miestnu implementáciu širokých medzinárodných cieľov, ako je Európsky zelený dohovor, Ciele udržateľného rozvoja OSN a Agenda 2030; na druhej strane ponúkajú konkrétne východiská pre miestne aktivity.

V čase, keď sa od samospráv očakáva, že budú odolnejšie, inkluzívnejšie a environmentálne zodpovednejšie, slúžia tieto politické smernice ako vzor pre zmenu. Podnecujú miestne samosprávy, aby pri formovaní udržateľnej budúcnosti zohrávali proaktívnu, osvetovú a participatívnu úlohu – nie tým, že budú konať osamote, ale prostredníctvom sietí vzájomného vzdelávania a zdieľanej zodpovednosti.

OBSAH

1. Zhrnutie	04
2. Kontext a politická relevantnosť	06
3. Medzera v politike: Čo sme sa naučili z WP2	08
4. Posilňovanie samosprávy miest v záujme udržateľného celoživotného vzdelávania	10
5. Politické páky pre systémovú zmenu	12
6. Inštitucionálna podpora a mobilizácia zdrojov.....	14
7. Meranie vplyvu a rozširovanie osvedčených postupov	17

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

1. ZHRNUTIE

Tento dokument predstavuje súbor opatrení, ktoré sú určené pre malé a stredné mestá a obce a slúžia na začleňovanie environmentálnych kompetencií a celoživotného vzdelávania do politiky miestnej samosprávy. Je to jeden z kľúčových výstupov projektu LEAP 2, ktorý sa zameriaval na uplatňovanie princípov vzdelávania v oblasti udržateľnosti, inkluzívneho vzdelávania a zapájania komunity v súvislosti so zelenou transformáciou.

Projekt LEAP 2 vychádza zo skúseností siedmich organizácií zo šiestich európskych krajín. Odráža existujúce európske a globálne rámce – vrátane Európskej zelenej dohody, Cielov udržateľného rozvoja OSN (SDG), modelu Učiacich sa miest UNESCO a rámca GreenComp – s cieľom demonštrovať, že miestne opatrenia sú nevyhnutné pre systémovú zmenu.

Odporúčania pre politiku priamo vychádzajú z predchádzajúcej analýzy potrieb a výskumu prípadových štúdií v rámci pracovného balíka 2, ktorý identifikoval prekážky, s ktorými sa stretávajú malé obce: fragmentované zodpovednosti, nedostatočné zdroje, nedostatok personálnych kapacít a obmedzená viditeľnosť v národných a európskych politických ekosystémoch. Projekt LEAP 2 tiež identifikoval príklady inovácií a opatrení, kde miestne orgány úspešne aktivovali vzdelávanie v oblasti udržateľnosti prostredníctvom partnerstiev a miestnych iniciatív.

Tento dokument zdôrazňuje sedem strategických smerov pre politické opatrenia:

1. Kontext a politická relevantnosť:

Zabezpečiť, aby sa samosprávy stali kľúčovými aktérmi v rámci európskej zelenej transformácie a iniciatívy v oblasti celoživotného vzdelávania, taktiež zosúladiť miestne snahy s cieľmi EÚ a globálnymi cieľmi v oblasti.

2. Medzera v politike a čo sme sa naučili z analýzy:

Vyriešiť nesúlad medzi strategickými ambíciami a reálnymi kapacitami tým, že budú zohľadnené prevádzkové obmedzenia menších miest a obcí.

3. Posilnenie samosprávy:

Posilniť odborné znalosti, vnútornú koordináciu a strategické plánovanie s cieľom začleniť vzdelávanie v oblasti udržateľnosti do samosprávnych politík.

4. Politické nástroje na systémovú zmenu:

Využiť vzdelávanie a sociálne služby ako kanál na rozvíjanie ekologických kompetencií na úrovni komunity.

5. Inštitucionálna podpora a mobilizácia zdrojov:

Zabezpečiť dlhodobé financovanie, budovanie kapacít a horizontálne/vertikálne partnerstvá s cieľom zabezpečiť trvalé opatrenia na úrovni samospráv.

6. Meranie vplyvu a rozširovanie osvedčených postupov:

Podporovať rozhodovanie založené na údajoch, jednoduché ukazovatele a vzájomné vzdelávanie s cieľom napodobňovať osvedčené postupy.

Tieto odporúčania ponúkajú samosprávam rámec nápomocný prijímať vzdelávacie opatrenia v oblasti udržateľnosti.

2. KONTEXT A POLITICKÁ RELEVANTNOSŤ

V súčasnosti viac ako polovica svetovej populácie žije v mestách. Údaje z roku 2024 uvádzali, že mestského obyvateľstva bolo približne 4,7 miliardy ľudí. Mestá sú z hľadiska udržateľnosti dôležitými hnacími silami, keďže konanie ich obyvateľov výrazne ovplyvňuje životné prostredie. Politické opatrenia na miestnej úrovni sú nevyhnutné na napredovanie v oblasti ekologickej transformácie a celoživotného vzdelávania.

Učiaci sa mestá využívajú celoživotné vzdelávanie ako nástroj na posilnenie postavenia občanov, aby mohli prijímať informované a environmentálne uvedomé rozhodnutia a aby sa umožnila inovácia v oblasti udržateľných postupov na miestnej úrovni.

Projekt LEAP 2 je zasadený do širšieho politického kontextu a odvoláva sa na Európsku zelenú dohodu, ciele udržateľného rozvoja (SDG) a hnutie Učiacich sa miest, ako kľúčové rámce usmerňujúce miestny rozvoj.

Naliehavé požiadavky zelenej transformácie a rastúce uznanie celoživotného vzdelávania ako hnacieho motora odolnosti komunit, viedli k jasnému politickému konsenzu: udržateľnosť je potrebné presadzovať nielen prostredníctvom environmentálnych predpisov alebo technologických inovácií, ale aj prostredníctvom vzdelávania, posilňovania postavenia občanov a aktívneho občianstva.

Na úrovni EÚ stanovuje Európska zelená dohoda program na dosiahnutie klimateckej neutrality do roku 2050. Výslovne uznáva úlohu vzdelávania a rozvoja zručností pri príprave občanov prispievať k transformácii a prispôbovať sa meniacim sa trhom práce. GreenComp – Európsky rámec kompetencií v oblasti

udržateľnosti, vyvinutý Európskou komisiou, poskytuje konkrétny referenčný rámec pre začlenenie zelených kompetencií do všetkých vzdelávacích prostredí – od škôl po komunity.

Na globálnej úrovni Ciele udržateľného rozvoja OSN (SDG) vyzývajú k inkluzívnemu, spravodlivému a kvalitnému vzdelávaniu (SDG 4), udržateľným mestám a komunitám (SDG 11) a k naliehavým opatreniam na boj proti zmene klímy (SDG 13). Tieto ciele zdôrazňujú dôležitosť zamerania udržateľného rozvoja na miestnu úroveň – zabezpečenie toho, aby sa globálne záväzky premietli do praktických opatrení zameraných na ľudí na úrovni miestnych komunít.

Od samospráv sa očakáva, že sa budú o svojich občanov starať rôznymi spôsobmi. Ich kapacity však sú často obmedzené. Projekt LEAP 2 preto prevzal iniciatívu a preskúmal postupy vo vybraných „Učiacich sa mestách“ a identifikoval inšpiratívne príklady environmentálnych iniciatív, ktoré môžu realizovať aj malé samosprávy.

Partneri projektu tiež pripravili súbor materiálov pre mikro-vzdelávanie zamerané na zelené témy, ktoré majú pomôcť budovať kapacity zamestnancov miestnej samosprávy, ako aj občanov. Materiály obsahujú príklady aktivít, ktoré môžu realizovať jednotlivci, alebo občania v spolupráci so samosprávou.

3. MEDZERA V POLITIKE: ČO SME ZISTILI

Analýza potrieb projektu LEAP 2 a výskum prípadových štúdií realizovaný v rámci pracovného balíka 2 odhalili jasný a opakujúci sa problém: hoci malé mestá a obce vo všeobecnosti uznávajú dôležitosť zelenej transformácie a celoživotného vzdelávania, na miestnej úrovni pretrváva nesúlad medzi veľkými strategickými rámcami a miestnymi operačnými kapacitami. Politické ambície stanovené v oficiálnych dokumentoch, ako je Európsky zelený dohovor alebo Ciele udržateľného rozvoja (SDG), často zostávajú vzdialené alebo abstraktné pre miestnych rozhodovateľov, ktorým chýba čas, zdroje alebo inštitucionálna podpora na ich zmysluplnú implementáciu.

Jedným z najvýraznejších zistení bola fragmentácia miestnych iniciatív v oblasti vzdelávania a udržateľnosti. V mnohých prípadoch existujú relevantné aktivity – ako napríklad osvetové kampane, partnerstvá so školami alebo čistenie komunít – sú však izolované, krátkodobé alebo odtrhnuté od formálnych cyklov plánovania a rozpočtovania.

Obce tiež hlásili chronické obmedzenia kapacít. Fluktuácia zamestnancov, nedostatok školení a administratívna záťaž výrazne obmedzujú schopnosť iniciovať alebo udržiavať komunitné iniciatívy v oblasti ekologického vzdelávania. Aj keď existuje politická vôľa, prevádzkové prekážky – ako napríklad nejasné mandáty alebo nepružné projektové financovanie – často brzdia pokrok.

Informácie tiež poukázali na nedostatočnú koordináciu zapájania zainteresovaných strán. Organizácie občianskej spoločnosti, poskytovatelia vzdelávania dospelých a predstavitelia miestnych komunít sú často ochotní prispieť, nie sú však systematicky zapájaní do plánovania ani realizácie.

Výskum v rámci projektu však odhalil aj príklady odolnosti a inovácie. V mestách, kde sa podarilo dosiahnuť pokrok, bolo možné pozorovať niekoľko podporných okolností:

- Silné vedenie miestnych lídrov, ktorí presadzujú vzdelávanie a udržateľnosť;
- Flexibilné využívanie verejných priestorov a neformálnych prostredí na mikro-učenie;
- Medzirezortná spolupráca, ktorá spája vzdelávanie, životné prostredie a sociálne služby;
- Využitie rozprávania príbehov a zapájania občanov s cieľom zabezpečiť, aby boli širšie politické ciele relevantné z miestneho pohľadu, na miestnej úrovni.

Úlohou projektu LEAP 2 bolo zmenšiť spomínanú medzeru v politike – nie tým, že by sa zvyšovala zložitosť, ale tým, že sa ponúkajú praktické nástroje, ktoré si samosprávy môžu prispôbiť svojim podmienkam.

4. POSILŇOVANIE SAMOSPRÁV V ZÁUJME UDRŽATEĽNÉHO CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA

Ako verejné inštitúcie, ktoré sú najbližšie k občanom, majú samosprávy jedinečnú pozíciu na iniciovanie miestneho dialógu, mobilizáciu komunitného vzdelávania a premenu globálnych ambícií na miestne opatrenia. Aby sa však tento potenciál mohol plne realizovať, samotná samospráva musí byť vybavená primeranými kapacitami, štruktúrami a strategickým pohľadom.

Projekt LEAP 2 ukázal, že podpora environmentálneho celoživotného vzdelávania na miestnej úrovni si vyžaduje zmenu inštitucionálnej kultúry, v rámci ktorej sa vzdelávanie a udržateľnosť považujú za vzájomne sa posilňujúce priority ukotvené v samotnom riadení a systéme poskytovaní služieb mestom.

V prvom rade musia samosprávy vybudovať základný súbor kapacít:

- Vedenie a vízia: miestni lídri, ktorí dokážu presadzovať vzdelávanie a udržateľnosť ako vzájomne prepojené politické ciele.
- Strategické plánovanie: schopnosť navrhovať integrované akčné plány, ktoré začleňujú ekologické kompetencie do všetkých oddelení a verejných programov.
- Riadenie partnerstiev: schopnosť zapájať a koordinovať školy, mimovládne organizácie, podniky a občanov.

- Monitorovanie a vzdelávanie: nástroje na sledovanie vplyvu iniciatív v oblasti ekologického vzdelávania a využívanie spätnej väzby na zdokonaľovanie prístupov.

Zavedenie environmentálnych kompetencií do samotnej správy je kľúčovým krokom. Zamestnanci všetkých oddelení – územného plánovania, verejných prác, školstva, životného prostredia – by mali byť oboznámení s princípmi udržateľnosti a mali by byť schopní uplatňovať ich vo svojej každodennej práci. Na podporu tohto cieľa by samosprávy mali zvážiť vnútorné reformy, ktoré podporujú koordináciu a odstraňujú bariéry medzi oddeleniami. Napríklad:

- Zriadenie medziodborových pracovných skupín pre celoživotné vzdelávanie a udržateľnosť;
- Zosúladenie plánov v oblasti vzdelávania a boja proti zmene klímy v rámci spoločnej vízie;
- Vyčlenenie času a zdrojov na vzdelávanie a profesionálny rozvoj zamestnancov.

Je tiež potrebný prechod od projektových prístupov – ktoré bývajú časovo obmedzené a riadené zvonku – k systémovým prístupom, ktoré začleňujú environmentálne vzdelávanie do činnosti samosprávy. To zahŕňa inštitucionalizáciu participatívneho plánovania, integráciu udržateľnosti do rozhodnutí o verejnom obstarávaní a infraštruktúre a uznanie komunitného vzdelávania za kľúčovú verejnú službu.

So správnou podporou sa samosprávy môžu posunúť od rozdrobených snáh k tomu, aby sa stali hnacou silou celoživotného vzdelávania v oblasti udržateľnosti, a pomáhali tak svojim komunitám prekonať nadchádzajúce environmentálne, sociálne a ekonomické výzvy.

5. POLITICKÉ CESTY PRE SYSTÉMOVÚ ZMENU

Udržateľnosť a celoživotné vzdelávanie sú úzko prepojené so spôsobom, akým samosprávy plánujú, spravujú a poskytujú verejné služby. Niekoľko spôsobov sa javí ako obzvlášť vplyvných:

1. Podporou komunitných vzdelávacích centier, spoluprácou s miestnymi školami a poskytovateľmi vzdelávania dospelých a ponukou neformálnych vzdelávacích priestorov (napr. knižníc, kultúrnych zariadení) môžu samosprávy začleniť kompetencie pre udržateľnosť do širokej škály vzdelávacích príležitostí.

2. Fyzický dizajn miest ovplyvňuje to, ako sa ľudia učia, spájajú a správajú. Parky, chodníky, recyklačné stanice a verejné umenie môžu slúžiť ako vzdelávacia infraštruktúra. Mestské plány, ktoré uprednostňujú zelené plochy, mobilitu a verejný prístup k prírode, sa môžu stať vzdelávacími nástrojmi samy osebe.

3. Politiky verejného obstarávania samospráv môžu motivovať miestne podniky a poskytovateľov služieb k udržateľným postupom (napr. ekologické certifikácie, požiadavky na odbornú prípravu zamestnancov) v zmluvách alebo schémach financovania a môžu podnecovať zmeny prostredníctvom svojho ekonomického vplyvu – a zároveň budovať povedomie v komunite.

5. Medzirezortné pracovné skupiny, spoločné ciele a spoločné programovanie môžu pomôcť preklenúť priepasť medzi vzdelávaním, životným prostredím, sociálnymi záležitosťami, plánovaním a inováciami. Učiace sa mesto prosperuje, keď vedomosti prúdia horizontálne v rámci samosprávy, a nie len vertikálne od externých odborníkov.

4. Environmentálne vzdelávanie sa prelína s inklúziou, blahobytom a sociálnou spravodlivosťou. Mestá a obce môžu integrovať udržateľnosť do práce s mládežou, programov zamestnanosti, bytovej politiky a podpory zdravia, pričom si uvedomujú, že environmentálne výzvy neprimerane postihujú zraniteľné skupiny obyvateľstva.

6. Finančné zdroje samosprávy možno využiť na programy malých miestnych grantov zameraných na komunitné projekty týkajúce sa otázok udržateľnosti (znižovanie množstva odpadu, zadržiavanie vody v zelených priestoroch, podpora malých miestnych výrobcov tovaru a potravín (napr. zeleniny, kvetín, bylín atď.))

6. INŠTITUCIONÁLNA PODPORA A MOBILIZÁCIA ZDROJOV

Hoci sú malé samosprávy v dobrej pozícii na to, aby na miestnej úrovni podporovali udržateľnosť a celoživotné vzdelávanie, ich schopnosť konať je často obmedzená nedostatočnými zdrojmi, limitovanými mandátmi a chýbajúcou inštitucionálnou podporou. Príliš často sú závislé od krátkodobého financovania projektov, čo obmedzuje ich kontinuitu a prepojenosť. Riešenie týchto obmedzení si vyžaduje strategické plánovanie, ktoré zosúladí miestne priority s udržateľnými partnerstvami, ktoré pretrvávajú aj po skončení jednotlivých projektov.

Miestne samosprávy potrebujú prístup k viacročným zdrojom financovania – ako z národných zdrojov, tak aj z programov EÚ – ktoré podporia nielen pilotné aktivity, ale aj dlhodobú integráciu vzdelávania o udržateľnosti do miestneho plánovania. Národné vlády a inštitúcie EÚ zohrávajú kľúčovú úlohu v:

- zjednodušení prístupu k finančným prostriedkom (národným aj medzinárodným),
- ponuke špecializovaných zdrojov na rozvoj environmentálnych kompetencií a komunitné vzdelávanie,
- poskytovaní možností spolufinancovania s cieľom znížiť zaťaženie malých samospráv,
- zahrnutie obcí ako priamych príjemcov – nielen prostredníctvom partnerstiev s väčšími subjektmi.
- programy financovania by mali umožňovať určitú flexibilitu, aby boli schopné reagovať na vznikajúce miestne potreby a umožňovali prispôbiť obsah a metódu spätnej väzbe a výsledkom hodnotenia. Transparentné a prístupné procesy podávania žiadostí zvyšujú pravdepodobnosť úspešného zapojenia menších samosprávnych orgánov a zainteresovaných strán.

Okrem financovania musí inštitucionálna podpora obsahovať aj budovanie kapacít, technickú pomoc a politické uznanie strategickej úlohy, ktorú miestne orgány zohrávajú v oblasti udržateľnosti a vzdelávania. Budovanie kapacít by malo zahŕňať oblasti, ako je riadenie projektov, tvorbu vhodných materiálov a formátov pre vzdelávanie dospelých a stratégie zapájania zainteresovaných strán. Uznanie samospráv za strategických aktérov tiež posilňuje legitimitu, posilňuje miestnu zodpovednosť za iniciatívy a zlepšuje dlhodobú udržateľnosť intervencií.

7. MERANIE DOPADU A ROZŠIROVANIE OSVEDČENÝCH POSTUPOV

Rovnako dôležitá je úloha horizontálnej spolupráce. Obce môžu posilniť svoju pozíciu spoločnou prácou – prostredníctvom regionálnych zoskupení, sietí miest alebo tematických klastrov. Zistenia projektu LEAP 2 ukázali, že takáto spolupráca môže budovať dôveru, zmierňovať izoláciu a vytvárať spoločnú dynamiku aj medzi veľmi odlišnými územiami. Horizontálna spolupráca tiež umožňuje výmenu poznatkov, spoločné riešenie problémov a združovanie obmedzených zdrojov, vďaka čomu môžu obce rozširovať osvedčené postupy a uplatňovať získané skúsenosti v rôznych kontextoch.

Na miestnej úrovni by sa samosprávy mali aktívne zapájať do medziodborových partnerstiev:

- s organizáciami občianskej spoločnosti na oslovovanie a mobilizáciu komunity;
- so vzdelávacími inštitúciami za účelom spoločného vývoja a poskytovania obsahu;
- s podnikmi a družstvami na účely miestnej inovácie a zvyšovania kvalifikácie;
- a s výskumnými centrami alebo univerzitami za účelom monitorovania, hodnotenia a aplikovaného vzdelávania.

Strategické medziodborové partnerstvá zabezpečujú, že iniciatívy zvyšujú viditeľnosť, legitimitu a príležitosti na zlepšenie a úpravy aj po skončení pilotnej fázy.

Nakoniec, platformy na zdieľanie poznatkov – formálne aj neformálne – sú kľúčom k rozšíreniu dosahu. Projekty ako LEAP 2 môžu slúžiť ako inkubátory takýchto ekosystémov, ale dlhodobá udržateľnosť závisí od inštitucionalizácie týchto kanálov v rámci programov a území. Tieto platformy uľahčujú vzájomné učenie, dokumentáciu osvedčených postupov a tvorbu materiálov. Keď sú zakotvené v inštitucionálnych rámcoch, pomáhajú udržiavať dynamiku, podporujú neustálu inováciu a zabezpečujú, že získané skúsenosti sa nestratia a prispievajú k lepšiemu plánovaniu.

V mnohých malých a stredných samosprávach sú postupy hodnotenia rôznych iniciatív neformálne alebo celkom chýbajú – buď z dôvodu nedostatku kapacít, odborných znalostí alebo vhodných nástrojov. Aby sa environmentálne celoživotné vzdelávanie stalo trvalou a strategickou súčasťou miestnej samosprávy, musia samosprávy byť schopné sledovať jeho účinnosť, čerpať poučenia z jeho zavádzania a rozširovať osvedčené postupy. Bez systematického hodnotenia je ťažké pochopiť, ktoré intervencie sú účinné, ktoré si vyžadujú prispôsobenie a ako možno optimálne alokovať zdroje. Zahrnutie hodnotenia už do fázy návrhu iniciatívy, zaručuje, že zber údajov bude cielený a využiteľný.

Aby sa tento problém vyriešil, musí sa kultúra neustáleho vzdelávania a zlepšovania zakoreniť v samotných miestnych inštitúciách. Rovnako ako sa občania povzbudzujú k rozvoju environmentálnych kompetencií, samosprávy by mali k vzdelávaniu v oblasti udržateľnosti pristupovať ako k postupne vylepšovanému produktu. To zahŕňa pravidelné zamyslenie sa nad tým, čo funguje, opakované revidovanie vzdelávacích materiálov a metód a inštitucionalizáciu spätných väzieb na viacerých úrovniach, od pedagógov až po tvorcov politik. Kultúra neustáleho zlepšovania posilňuje odolnosť a zvyšuje pravdepodobnosť dlhodobého úspechu.

Projekt LEAP 2 zdôrazňuje hodnotu používania jednoduchých, ale zmysluplných ukazovateľov na hodnotenie úspešnosti miestnych stratégií environmentálneho vzdelávania. Medzi ne môžu patriť:

- ukazovatele zapojenia (napr. počet a rozmanitosť účastníkov, frekvencia aktivít)
- Výsledky v oblasti rozvoja kompetencií a správania (napr. prieskumy povedomia, spätná väzba od účastníkov)
- Sila partnerstva (napr. počet a typ medziodborovej spolupráce)

Výber kombinácie kvantitatívnych a kvalitatívnych ukazovateľov zabezpečuje komplexnú spätnú väzbu o dopade, ktorá presahuje rámec číselných údajov o účasti.

Hoci samosprávy nemusia mať zdroje na vykonávanie podrobných hodnotení, jednoduché nástroje – ako napríklad denníky reflexií, formuláre spätnej väzby, rozhovory alebo konzultácie s komunitou – môžu aj tak generovať cenné údaje a sledovať pokrok s minimálnymi nákladmi. Digitálne nástroje a participatívne metódy hodnotenia môžu tiež zlepšiť zber údajov a zároveň podporovať angažovanosť a pocit zodpovednosti medzi účastníkmi.

Dôležité je, aby sa vplyv chápal nielen ako čísla, ale aj ako príbehy o zmene. Zachytenie príbehov účastníkov, pedagógov alebo miestnych lídrov môže pomôcť vyjadriť, ako zelené vzdelávanie ovplyvňuje myslenie, správanie a občiansky život.

Aby mohli samosprávy rozšíriť to, čo funguje, je potrebné:

- Jasne zdokumentovať postupy (čo sa urobilo, ako a s kým)
- Zamyslieť sa nad tým, čo prispelo k úspechu alebo ho brzdilo
- Zhrnúť svoje skúsenosti tak, aby sa z nich mohli poučiť ostatní (napr. súhrny prípadov, súbory nástrojov, krátke videá)
- Nadviazať kontakt s partnerskými mestami, aby mohli zdieľať a prispôbovať zdroje v rôznych kontextoch
- Okrem toho môže vytvorenie sietí odborníkov, mentorských programov a regionálnych centier znalostí uľahčiť výmenu získaných skúseností, obmedziť zdvojovanie úsilia a urýchliť zavádzanie osvedčených postupov. Rozširovanie je najúspešnejšie vtedy, keď sa v rámci štruktúrovaného, ale zároveň flexibilného prístupu skombinujú empirické dôkazy, zdravá prispôboivosť a zapojenie miestnych aktérov

Co-funded by
the European Union

